

TAKK FOR VIKTIG SAMARBEID!

Vi ønsker å rette en stor takk til LO Stat for støtten til Norsk Folkehjelps arbeid i Bolivia. Våre samarbeidspartnere i urfolks- og bondebevegelsen står sentralt i kampen for jord, og mot diskriminering og urettferdighet.

I avtaleperioden 2021–2024 har støtten til bondeorganisasjonene bidratt til at hundretusener av småbønder har fått styrket sine rettigheter, selvstendighet og livsgrunnlag. Dette har gitt økt produksjon og ikke minst en bedre mulighet til å selge produktene. For mange betyr det et sikrere levebrød og inntekter nok til å sende barna på skolen.

Mange småbønder – spesielt kvinner – har nå fått skjøter på eiendommene sine. Til dags dato har 90 prosent av offentlige områder avsatt til omfordeling av jord blitt legalisert i Cochabamba og 70 prosent i Santa Cruz, hovedsakelig i perioden etter 2017.

Over 25 regionale og 8 nasjonale lover

som omfatter likestilling, seksuell og reproduktiv helse, rasisme og alle former for diskriminering er nå vedtatt. De har bidratt til reduksjon av diskriminering i arbeidslivet, og bedre tilgang for kvinner og jenter til utdanning og politisk deltagelse. For eksempel økte andelen kvinner i offentlige og folkevalgte stillinger fra 28 prosent ved valget i 2012 til 46,5 prosent ved valget i 2021.

Kvinnelige ledere har fått undervisning i informasjonsteknologi (IT) og opplæring i å være politiske talspersoner. At kvinner får økt kunnskap om kvinners rettigheter og tilgang til informasjons- og utdanningsmaterieell som tar opp spørsmål om likestilling og diskriminering bidrar til samfunnsendringer og er skritt på veien til å overvinne rasisme, ulikhet og machokultur.

Det betyr mye for Norsk Folkehjelp å ha en samarbeidspartner som LO Stat. Vi deler det samme verdigrunnlaget, noe

som er viktig for å kunne nå de målene vi setter oss. Bidraget fra LO Stat betyr at våre partnere står sterkere rustet i arbeidet for et mer rettferdig, åpent og demokratisk samfunn.

Vi takker LO Stat for solidariteten og ser fram til videre samarbeid.

Raymond Johansen

Raymond Johansen
generalsekretær, Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, sanitet og redningstjeneste, humanitær mine- og eksplosivrydding og flyktning- og integreringsarbeid. Norsk Folkehjelp har rundt 16 000 medlemmer i Norge, og ca. 3000 ansatte i 30 land.

NORSK FOLKEHJELP OG LO STAT I BOLIVIA

LO Stat har siden 2019 støttet arbeidet til Norsk Folkehjelp og våre samarbeidspartnere i Bolivia – hovedsakelig den nasjonale urfolksbondebevegelsen og urfolkskvinnebevegelsen, samt deres regionale avdelinger i Cochabamba og Santa Cruz.

Våre partnere er sterkt involvert i endringsprosessene i Bolivia. De arbeider for jordreform og landrettigheter for småbrukere og fremmer likestilling, rettferdig fordeling av makt og ressurser og demokratisk kontroll over naturressursene. De organiserer politiske opplæringsprogrammer for sine tillitsvalgte og medlemmer, som blant annet omfatter urfolks historie, menneskerettigheter, naturressursforvaltning, økonomi og kvinners rettigheter, slik at de skal være bedre skodd for å påvirke lokale og nasjonale beslutningstakere.

Bartolina Sisa og La Unica har de siste årene skiftet strategi fra å foreslå nye

lover og forskrifter til å kreve at de som allerede er vedtatt tas i bruk i offentlig politikk. De siste to årene har de for eksempel lyktes med å få nasjonale og lokale myndigheter til å sette av ressurser til teknologi og infrastruktur, som produksjonsutstyr, teknisk rådgivning, landbruksforsikring og bedre veier.

Norsk Folkehjelps samarbeidspartnere jobber også for å utvikle grasrotmedier, spesielt konsentrert om lokale radiostasjoner. Støtten inkluderer programutvikling, opplæring av programledere, teknisk oppgradering og kompetansebygging.

Utgitt av: Norsk Folkehjelp
Trykk: LO Media
Layout og tilrettelegging: Kirsti Knudsen og Anne Vines
Foto: Norsk Folkehjelp
Forsidebilde: Pauline Flores viser frem fruktjuicen hun har lært å produsere og selge på en workshop i regi av Bartolina Sisa.

NYE MULIGHETER FOR DET BOLIVIANISKE LOKALSAMFUNNET

I Bolivia arbeider Norsk Folkehjelps partnerorganisasjon Bartolina Sisa for at urfolkskvinner og deres familier skal få tildelt skjøter på land som distribueres av staten. De gir også opplæring og teknisk assistanse til å drive økologisk jordbruk.

Victoria Lenis Condori er leder av Pozo Azul-samfunnet i Pailón kommune som er tilknyttet Bartolina Sisas avdeling i Santa Cruz.

– Siden 2018 har folk i lokalsamfunnet mitt ventet på å få sine egne landområder. Til tross for hardt arbeid og stort engasjement, har mangelen på egen jord begrenset våre muligheter til utvikling og vekst, forteller hun.

Da Condori overtok lederskapet i Pozo Azul, forpliktet hun seg til å bedre situasjonen for innbyggerne.

– Bartolina Sisa er en viktig alliert i vår kamp. Sammen organiserer vi demonstrasjoner, utarbeider forslag til samfunnsendringer og deltar i forhandlinger med lokale og nasjonale myndigheter. Vi kjemper for retten til land og for en anerkjennelse av at kvinner er fullt ut i stand til å ta vare på sine eiendeler og egen jord.

Mellom oktober 2023 og mai 2024 fikk 346 familier i 16 lokalsamfunn i Santa Cruz formell eiendomsrett til jorda.

– Dette gir matsikkerhet og økonomiske muligheter for samfunnet vårt. Vi forsyner allerede familiene våre med mat; vi dyrker grønnsaker og aler opp kyr og kyllinger. Vi har også gjennomført forbedringer av infrastrukturen og startet utdanningsprogrammer for ungdommene våre. Jeg er veldig stolt av hva vi har oppnådd og veien vi har banet for framtidige generasjoner av urfolkskvinner i Santa Cruz, sier hun.

LIKESTILLING PÅ RETT SPOR

Selv om vold og diskriminering basert på kjønn og etnisitet fortsatt er utbredt i Bolivia, er det også positive endringer, spesielt når det gjelder kvinners og urfolks tilgang til utdanning og politisk deltakelse.

I Cochabamba ble det i 2023 anlagt 42

brønner for å møte tørkeperiodene. 200 småbønder – blant dem 90 kvinner – fra 17 kommuner fikk forsyninger og utstyr til å bygge vanntanker og brønner. Det ble også ferdigstilt en potetforedlingsfabrikk som kan brukes av 11 000 bønder i to provinser. 5516 bønder fikk kompensasjon gjennom forsikringsordninger til å tap på grunn av tørken i 2023.

Det ble inngått en avtale mellom regjeringen og myndighetene i Cochabamba om å samfinansiere bygging eller reparasjon av broer og vanningsanlegg i

23 kommuner, som kommer 590 bønder – blant dem 230 kvinner – til gode.

I 2023 ble landkonflikter i seks lokalsamfunn i Santa Cruz som involverte 537 familier løst. I ti lokalsamfunn fikk 120 kvinner, blant dem 40 enslige familieforsørgere, skjøter på 50 hektar hver, inkludert skog og beitemark.

Opplæring i agroøkologisk landbruk, produktutvikling (for eksempel juice og nudler), og bedre markedstilgang har resultert i større produksjon, økte inntekter, og flere jobbmuligheter.

Norsk Folkehjelps samarbeidspartner Bartolina Sisa gjør en stor innsats for å få til endringer som fremmer likestilling og gir kvinner bedre muligheter til å forsørge seg og familien.

VÅRT LAND, VÅR MAT – EN HISTORIE OM HÅP OG SEIER

Urfolkskvinnen Hilda Aguirre flyttet fra Chuquisaca til nabofylket Santa Cruz i 1999 med mann og fire barn. Som så mange andre familier hadde de ikke egen jord å dyrke, eller annen sikker inntekt. De reiste med tomme hender, men med håp om en bedre framtid.

– De første årene var tøffe. Vi levde av det lille vi tjente på ulike strøjobber, forteller hun. – Men i 2016 ble jeg med i Bartolina Sisa, hvor jeg møtte andre kvinner, mange av dem alenemødre, som også kjempet for å overleve. Jeg forsto at vi blir sterkere når vi står sammen.

Gjennom Bartolina Sisa fikk Hilda Aguirre blant annet økt kunnskap om landrettigheter og jordbruk. Hun slo seg sammen med flere andre urfolkskvinner i lokalsamfunnet for å få tildelt jord med skjøte fra lokale myndigheter. Etter å ha kjempet i flere år, fikk hver familie i 2023 et område på 25,5 hektar hver.

– Med støtte fra organisasjonen og takket være min nye kunnskap, kunne jeg begynne å dyrke grønnsaker og frukt. Det som virket umulig før, var blitt til

virkelighet. For første gang hadde jeg mine egne avlinger, og muligheter til å brødfø familien min.

GIR ALDRI OPP

Men seieren er ikke vunnet for godt, kan Hilda Aguirre fortelle. De lever fremdeles med trusselen om tvangsfordrivelse fra den jorda de har skaffet seg etter så stor innsats.

– Men vi gir ikke opp. Mat er en rettighet, og jorda er en viktig ressurs. Med støtte fra Bartolinas fortsetter vi å kjempe for våre landområder. Jeg fortsetter å jobbe på jorda mi hver dag, og drar rundt med trillebåren min lastet med grønnsaker, som jeg selger. Vår kamp for jorda er også en kamp for livet, sier Hilda Aguirre.

Hilda foran jordstykket hun har fått rettigheter til og deler av avlingene derfra. Hun kan nå brødfø familien og selge grønnsaker på markedet.

BOLIVIA

Offisielt navn: **Estado Plurinacional Bolivia (Den flernasjonale staten)**

Hovedstad: **Sucre (hovedstad) og La Paz (regjeringssete)**

Flateinnhold: **1 098 581 km² (Norge: 385 000 km²)**

Folketall: **12,4 millioner**

Offisielle språk: **Spansk, quechua, aymara og guarani**

Religion: **Katolikker (77 %), evangelister og protestanter**

Gjennomsnittsalder: **26,6 år (Norge: 40,8 år)**

Forventet levealder: **69 år (Norge: 82,9 år)**

BNP pr. innbygger: **9700 USD (Norge: 90 500 USD)**

Kilder: CIA World Factbook

GI DITT BIDRAG

Vi håper LO Stats utvidede organisasjon vil støtte opp om samarbeidsavtalen og bidra økonomisk til arbeidet i Bolivia. Bruk vippsnummer 10145 eller kontonummer 9001.08.76000,

FÅ INFORMASJON

For spørsmål og informasjon, kontakt: Henriette Jevnaker i LO Stat, tlf.: 414 29 355, e-post: henriette.jevnaker@lostat.no, eller Lena Fiske i Norsk Folkehjelp, tlf.: 92 89 13 65, e-post: lefi@npaid.org.

FØLG OSS

facebook.com/folkehjelp
twitter.com/norskfolkehjelp
Norsk Folkehjelp PB 8844
Youngstorget
0028 OSLO
Tlf.: 22 03 77 00
www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon. For 300 kroner året blir du medlem, og du velger selv om du vil engasjere deg i vårt arbeid.

Meld deg inn via QR-koden

